

Rættur hins einstaka og betong-byrokrati

Oddagrein

UM dagarnar hoyrdu vit um eitt sakarmál um endurgjald fyr skeiva viðgerð á Landsjúkrahúsinum. Tryggingin var dømd at gjalda, men hetta líkaði henni illa av ávisum orsökum.

TÆR orsøkirnar skulu ikki takast fram á hesum stað. Afturimóti skal nemast við rættindi og skyldur hins einstaka í vælferðarsamfelagnum og hetong-byrokratið, sum nógvir stovnar fremja í verki.

TAÐ, at hetta málið um skeiva viðgerð kom so vítt, sum tað kom, kemst eina og aleina av treiskni hjá einum ella fáum persónum. Viðkomandi spurdi óivað seg sjálvan: skal eg finna meg í at gerast meira ella minni avlamin av mistaki ella kleyv-arskapi hjá einum ella fleiri læknum?

HANN fann seg ikki í tí og hann fór í hernað móti læknastrætt og betong-byrokratinum. Hann kom á mál – ella í øllum førum er tað eydnast at fáa hetta málið so dyggiliga fram í fjølmiðlunum, at øll tilvitandi fólk eru vaknað við kaldan dreym. Nakrir betong-byrokratar rassast kortini ikki við enn.

MEN hvussu nógv fólk hava ikki verið í somu støðu? Fólk, sum hava verið fyr læknaaligum mistaki á sjúkrahúsi, men hava givið upp, tá tey eru komin í almannabyrokratikvørmin. Og hvussu nógv onnur eru ikki komin skeivt fyr í almannakvørmini og hava bart út givið upp, tá tey bara hava møtt betrivitan og eini kaldligari akslayppan? Ikki fá!

EIN av tættunum í sosialdemokratiska vælferðarsamfelagnum er rætt hins einstaka. Hugsjónin var at skapa so góð kor, at øll – líka mikið hvaðan tey komu og hvussu húsið var til ognir og úrtøku – skuldu fáa eins møguleikar at smíða sær eydnuna góða.

Í HESUM politikki var eisini hugsjónin um ta samhaldsføstu almannaskipanina og heilsuskipanina, sum eydnast er at byggja upp. Men tað, sum vit ikki eru sloppin undan, er eitt óhugnaligt byrokrati, sum setir til viks ella heldur hánt um tann einstaka ella fólkið. Ætlanin var ikki nakað formyndari, men eitt trygt og rættvíst vælferðarsamfelag við lívsfrælsi.

TÍ kunnu vit ikki annað enn takka teimum, sum hava gjørt hol í sjógvin og víst á hesar skeivleikarnar í okkara vælferðarsamfelag.

Sosialurin

Síðu 2 viðmerkingin

Teir verða trumlaðir niður!

Soleiðis ljógaðu orðini frá einum av fremstu vinnulivsmonum okkara í sjónvarpinum týskvöldið.

Eg má siga, at eg gjørdist eitt sindur kløkk, at hesin stríðsmaðurin heldur so lítið um meistarar og handverkarar í Føroyum. Lata teir seg veruliga jarðleggja av nøkrum skrivstovurakkrum, sum ongantið, ella í hvussu so er ógvuliga langt síðani, hava havt skitnar fingrar av erligum líkamligum arbeiði.

Stríðið á yrkisútbúgvingarskinum

Týskvöldið var kjaksending í sjónvarpinum um stríðið millum Stýrið á Tekniska Skúla í Havn og skúlamyndugleikar, men tá sendingin var liðug, vóru helst flestall líka bytt sum undan, fyrst og fremst tí hetta er meiningaleyst stríð um orð og paragraffir og heldur enn um innihald.

Áðrenn eg kom í landsstýrið í januar 1991 við ábyrgd fyrri m.a. útbúgvingarøkinum, kendi eg ikki so nógv til yrkisútbúgvingarskipanir, og at ósemjan var so stór millum tey fólk, sum verða av handverkararútbúgvingunum, tað visti eg ikki av, fyrr enn eg kom í hetta starv.

Mínar royndir í sambandi við útbúgvingarmál høvdu til tað verið, at fólk, sum vildu náa einum máli, nýttu sínar kreftir at ná málið, heldur enn at berjast móti hvørjum øðrum.

Kreppan í handverksvinnuni

Trupulleikarnir innan handverksvinnuna og á teknisku skúlinum komu veruliga til sjóndar fyrri fyra-fimm árum síðani. Handverksvinnan merkti meira enn onnur vinnuøki ógvusligu kreppuna í sam-

felagnum.

Byggivinnan steðgaði heilt upp, og arbeiðið á verkstøðunum minkaði niður í næstan einki. Hetta hevði við sær, at læruplássini hvurvu, og næstan eingir næmingar komu inn á teknisku skúlarnar.

Teir stóru spurningarnir vóru: Hvør fór lagnan at verða hjá føroysku handverksvinnuni, og fóru teknisku skúlarnar at verða noyddir at lata aftur?

Hesir vóru spurningarnir um somu tíð, sum fleiri hundrad ung fólk einki vistu at taka sær til eftir loknan fólkaskúla.

Vandi var jú fyrri, at kom veruligur steðgur í og fóru fleiri ár at ganga uttan menning á tekniska økinum, so kundi vinnan gerast eftir bátur, fyrst og fremst tí vinnuni fór at mangla tekniskt væl útbúgvið fólk bæði á landi og á sjógv.

Her vóru stórar avbjóðingar, sum áttu at fingið allar góðar kreftir at tikið saman hendur: at tryggja ungdóminum útbúgvingarmøguleikar, tryggja teknisku skúlinum framhaldandi virkisgrundarlag, og á tann hátt verið við til at ment vinnuna.

SIT-útbúgvingin

Henda støðan var m.a. orsök til, at støðisútbúgvingin innan tøkni, SIT-útbúgvingin, varð sett á stovn í august 1992.

Tá á fyrsta sinni varð lýst við hesi útbúgving, gjørdust vit heilt ovfarin av tí stóra áhuganum. Av tí, at ikki varð lýst fyrr enn í juni mánaða, varð roknað við í mesta lagi einum flokki á hvørjum skúla, men sjálvt um skúlarnir tilsamans tóku fyra flokkar inn, so vóru nógvir umsøjarar, sum ikki sluppu inn.

Eg kenni ikki so nógv

Lurtar tú eftir teimum ymsu sjónarmiðunum, er ikki tann stóri munurin at hoyra:

- øll eru samd um, at vinnan skal gera av fakliga innihaldið í útbúgvingunum,
- einki stríðsmál er, um skúlarnir skulu verða verandi sjálvsognarstovnar ella ei,
- einasta, vinnan tykist ósamd við myndugleikarnar um, er, at jättandi myndugleikin skal góðkenna virksemið á skúlinum.

At tann, sum betalar, eisini veit, hvat peningurin verður nýttur til, skilji eg ikki, at privata vinnulívið ikki kann taka undir við!

Hvat berjist vinnan fyr?

Eg vóni ikki, at skipasmíðustjórin hevur rætt í tí, at føroyskir handverkarar og meistarar lata seg knúlvá niður. Teir áttu at verið fórir fyrri at verja áhugamáli síni.

Men hava teir gjørt sær greitt, hvat tað er, teir skulu stríðast fyr?

Er tað ikki fyrri menning av handverkinum og tekniska støðin hjá vinnuni, teir skulu stríðast fyr?

Um ikki føroyska handverksvinnan skilir hetta, so eri eg bangin fyrri, at teir verða knúlváðir niður, ikki bara av føroyskum skrivstovurakkrum, men hvat verri er, vinnan verður ikki fyrri at taka upp kappingina á jøvnum føti við aðrar tjóðir og verður ikki fyrri at klára tey krøv, framtíðin fer at seta.

Tá at enda ein áheitan: Vælsignaðir menn, haldið uppat at klandrast um orð og formalitetir, hugsid um okkara ungfólk og um framtíðina hjá vinnuni.

Marita Petersen

Hús í Vági

Eldri hús í Vági til sølu um nóg høgt boð fæst. Fígging kann útvegast.

Tlf. 73615 ella 73607

Útróðrarbátur til leigu

Tlf. 73 417